

Ministeriet for Grøn Trep
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Vejledning til kommuner om arbejdet med forslag til indsatstyper for foranstaltningen strækingsbaseret indsatsbehov efter genbesøget af vandområdeplanerne 2021- 2027

Februar 2026

Februar 2026
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og
Vandmiljø

ISBN: 97887-85502-08-7

Publikationen kan downloades på
www.sgavmst.dk

Copyright ©

Indhold

1.	Sammenfatning	3
2.	Indledning	4
3.	Vandrammedirektiv og lov om vandplanlægning	5
3.1	Baggrunden i EU's vandrammedirektiv	5
4.	Bidrag til indsatsprogram	7
4.1	Vandløb med strækningssbaseret indsatsbehov	7
4.2	Forslag til omkostningseffektiv indsats	7
4.3	Naturgivne forhold	9
4.4	Valg af indsatstyper	10
4.5	Dosering af indsatstyper	11
4.6	Andre hensyn (klimatilpasning, natur mv.)	13
4.7	Spildevand og andre menneskelige påvirkninger på tilstanden i vandløbene	15
5.	Samarbejde mellem kommuner	16
5.1	Kommunernes rolle	16
6.	Økonomi	17
7.	Opsamling af leverancer	18
8.	SGAV's behandling af indkomne bidrag og videre proces	19
8.1	SGAV's behandling af bidrag	19
Bilag 1		1
Bilag 2		11
Bilag 3		13

1. Sammenfatning

Der er i vandområdeplanerne 2021-2027 efter genbesøget fastlagt et strækningsbaseret indsatsbehov på ca. 1.900 km vandløb. Det overordnede formål med kommuneinddragelsen er, at bringe lokal viden i spil med henblik på at komme med forslag til konkrete fysiske vandløbsindsatser, der skal forbedre forholdene i vandløbene og sikre at de fysiske forhold ikke hindrer målopfyldelse i disse vandområder.

Kommunerne skal inden for en foreløbig økonomisk ramme komme med forslag til hvilke indsats typer, der skal anvendes i samtlige vandområder, der er angivet med et strækningsbaseret indsatsbehov i indsatsbekendtgørelsen og MijøGIS for vandområdeplanerne 2021-2027 efter genbesøget.

Der er i den foreløbige økonomiske ramme til vandløbsindsatserne afsat i alt 175 millioner kr., som er fordelt ud på hvert hovedvandopland. Beløbet skal ikke dække evt. udgifter til erstatning i forbindelse med gennemførelse af projekterne.

Indberetningen skal ske til SGAV senest den 4. maj 2026 og foretages via et it-værktøj, der stilles til rådighed for kommunerne på:
https://miljoegis3.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv2026_indsatser_indberetninger.

SGAV vil gennemgå forslagene, der med evt. justeringer forventes, at kunne udgøre grundlaget for, hvilken indsats type der kan ydes tilskud til, herunder præsenteres i bekendtgørelse om indsatsprogrammer.

2. Indledning

Denne vejledning er rettet til kommunerne og er til brug for deres arbejde med at konkretisere indsatsprogrammet for vandløb efter genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027, så de fysiske forhold ikke er til hinder for målopfyldelse i de målsatte vandløb.

Kommunernes lokale viden har tidligere med stor succes været inddraget i forbindelse med fastlæggelsen af konkrete vandløbsindsatser. Kommunerne skal give forslag til konkrete indsatser for vandløb med foranstaltningen strækningsbaseret indsatsbehov efter genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027. Forslaget gives ud fra en foreløbig økonomisk ramme.

Med udsendelse af denne vejledning igangsættes arbejdet i kommunerne frem mod 4. maj 2026, som er den formelle frist for sekretariatskommunernes aflevering af bidrag til SGAV.

Herefter vil SGAV gennemgå forslagene og med eventuelt fornødne justeringer indarbejde forslagene til konkrete indsatser for vandløb i et vejledende lag på MiljøGIS, som vil udgøre grundlaget for, hvilken indsatstype der kan ydes tilskud til. I forbindelse med vandområdeplanerne 2027-2033 forventes de foreslåede konkrete indsatser indarbejdet i bekendtgørelse om indsatsprogrammer.

På SGAV's hjemmeside vil relevante dokumenter til kommuneinddragelsen som vejledning, link til IT-værktøj, kontaktinformationer mv. i øvrigt kunne tilgås. Link til undersiden kan findes her:

<https://sgavmst.dk/vandmiljoe/vandomraadeplaner/overblik-vandomraadeplanerne-2021-2027/kommunalinddragelse-2026>.

3. Vandrammedirektiv og lov om vandplanlægning

3.1 Baggrunden i EU's vandrammedirektiv

Vandrammedirektivets (2000/60/EF af 23. oktober 2000) mål om at forebygge forringelse og opnå god tilstand er knyttet til vandområder, fx vandløbsforekomster, som udgør en afgrænset og betydelig mængde overfladevand. For overfladevandområder og grundvandsforekomster skal der fastlægges konkrete miljømål og fornødne indsatser med henblik på at nå miljømålene, og det er vandområdernes tilstand, der ikke må forringes. Som udgangspunkt er miljømålet for et konkret målsat overfladevandområde god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. For kunstige og stærkt modificerede vandområder er miljømålet godt økologisk potentiale,

Det er forholdene for det enkelte afgrænsede og målsatte overfladevandområde – her i form af en vandløbsforekomst – der i denne vejledning bliver omtalt ved det lidt mere mundrette begreb "vandområder".

Indsatsprogrammerne består af grundlæggende- og supplerende foranstaltninger. Grundlæggende foranstaltninger er indsatser, der gennemfører EU-lovgivning på vandområdet, som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger, der er nødvendige med henblik på gennemførelse af EU-retslige forpligtelser. Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx lovgivning og bekendtgørelser, der gennemfører nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandområder (søer, vandløb, kystvande og grundvand) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandområders generelle eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandområder.

Det er de konkrete supplerende foranstaltninger til forbedring af de fysiske forhold i vandløbsforekomsterne, så de ikke er til hinder for opnåelse af miljømålet, som kommunerne skal bidrage med deres lokale viden til. Tilskudsordningerne for fysiske vandløbsindsatser i genbesøget er forventet at løbe til og med 2033.

Det understreges dog samtidig, at et fokus på de konkret målsatte vandområder ikke kan stå alene. Myndighedernes forvaltning af vandløbsstrækninger uden konkret miljømål skal tage hensyn til, at tilstanden i disse ikke forringes, eller at opnåelse af god tilstand ikke

hindres i de konkret målsatte vandløb. Fx kan sammenhængen og kontinuiteten i hele vandløbssystemet være af væsentlig betydning for vandrammedirektivets mål.

4. Bidrag til indsatsprogram

4.1 Vandløb med strækningbaseret indsatsbehov

Kommunernes forslag til konkretisering af indsatsprogrammet udarbejdes i et IT-værktøj og skal alene omfatte de vandområder, som er angivet med et strækningbaseret indsatsbehov i indsatsbekendtgørelsen og MiljøGIS. Indsatstypen er allerede fastlagt i indsatsbekendtgørelsen for alle øvrige vandløbsindsatser, der er fastlagt i forbindelse med genbesøget, dvs. indsatstyperne; etablering af miniådal, etablering af dobbeltprofil, restaurering af ådal, åbning af rørlagte strækninger samt fjernelse af fysiske spærringer.

SGAV har vurderet, at der er et strækningbaseret indsatsbehov på ca. 1.900 km vandløb.

Det strækningbaserede indsatsbehov er fastlagt på de vandområder, der har manglende målopfyldelse på de biologiske kvalitetselementer og som hertil har dårlige fysiske forhold. Ydermere omfattes vandområder, hvor vandrådene i forbindelse med vandrådsarbejdet i 2019/2020 har foreslået en øvrig fysisk indsats.

Eftersom tilstanden for fytobenthos som udgangspunkt ikke påvirkes af de fysiske forhold, er dette kvalitetselement ikke anvendt i vurderingen af det fysiske indsatsbehov.

Om den manglende målopfyldelse skyldes de fysiske forhold er baseret på SGAVs vurdering med udgangspunkt i forskning fra Aarhus Universitet, der viser, at en værdi på relativt Dansk Fysisk Indeks (DFI) $\geq 0,36$ for vandløb med et opland over 10 km² svarer til 50 % sandsynlighed for målopfyldelse målt på smådyr. For vandløb med et opland under 10 km² vurderes, at en relativ DFI-værdi $\geq 0,41$ giver 50 % sandsynlighed for målopfyldelse målt på smådyr.¹

I vandområder, hvor der i vandområdeplanerne for 2021-2027 allerede er fastsat en fysisk indsats, lægges det til grund, at disse indsatser vil sikre, at de fysiske forhold ikke hindrer målopfyldelse.

4.2 Forslag til omkostningseffektiv indsats

Det overordnede mål med kommuneinddragelsen i 2026 er at bringe lokal viden i spil med henblik på at komme med forslag til konkrete vandløbsindsatser således, at de fysiske forhold ikke hindrer målopfyldelse i vandområder angivet med et strækningbaseret indsatsbehov.

Det understreges i den forbindelse, at der er en forventning om en omkostningseffektiv tilgang til arbejdet sådan, at valget af indsatstyper i de enkelte vandområder, bidrager til at sikre målopfyldelse på de nærmere fastlagte vandløbsstrækninger. Forslag til indsatstyper angives på et overordnet niveau for hele vandområdet.

¹ Se endvidere rapporterne "Opdatering af de naturfaglige kriterier for afgrænsning af vandløb", DCE 2017 og "Fysisk karakterisering af vandløb bidrag til konsekvensanalyse af vandløbsvirkemidler", DCE 2017.

Forenklet kan man sige, at for at løse den samlede opgave vil det være hensigtsmæssigt, at disse tre forhold gennemgås: ; 1) Vurdering af vandområdets tilstand på de anvendte kvalitetselementer (planter, smådyr og fisk), 2) Vurdering af hvordan de fysiske forhold påvirker kvalitetselementerne og 3) Valg af indsatstyper samt dosering.

Det vil sige; først vurderes, hvilken/hvilke af de tre førnævnte kvalitetselementer, der er det udslagsgivende i forhold til vandområdets tilstand (er der dårlige forhold for planterne, smådyrene, fiskene eller en kombination). Information om tilstanden for hvert kvalitetselement kan findes i IT-værktøjet.

Dernæst vurderes, hvordan de fysiske forhold er i det konkrete vandområde. Det undersøges, om vandområderne eksempelvis er udrettet eller nedgravet? Er der tilstrækkelig variation i vandområdet? Hvordan er hydroformofologien etc.?

Informationerne om kvalitetselementerne (pkt. 1) og vandløbets tilstand (pkt. 2) bruges til at finde den/de indsatstype(r) med tilknyttede virkemidler (se også afsnit 4.4), der er den rette, således at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelsen. Virkemiddelkataloget fortæller mere detaljeret om, hvilke fysiske forhold, der skal være til stede for, at der er gode livsbetingelser for fisk, planter og smådyr.² I afsnit 4.4 er det beskrevet hvilke virkemidler i virkemiddelkataloget, der kan vælges imellem ved indrapportering i IT-værktøjet.

Endeligt doseres de(n) valgte indsatstype(r) i vandområdet. Det gøres ud fra den indsamlede viden i de to forudgående arbejds gange.

I forbindelse med forslag til fysiske vandløbsindsatser kan indsattypenes betydning for afvanding og bortledning af vand i øvrigt tages med i overvejelserne. Virkemidlerne og deres formodede betydning på arealanvendelsen af de vandløbsnære arealer er beskrevet i rapporten "Fysisk karakterisering af vandløb og bidrag til konsekvensanalyse af vandløbsvirkemidler" (DCE 2017).³ Kommunerne kan ved dosering af virkemidler inddrage dette.

De foreslåede fysiske indsatstyper skal sikre at fysiske påvirkninger af vandløbet nedbringes til et niveau foreneligt med "god økologisk tilstand" eller "godt økologisk potentiale". Indsatsen vil hermed ikke nødvendigvis føre til samlet målopfyldelse før evt. andre nødvendige tiltag er gennemført. I genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 er der taget stilling til indsatser overfor andre påvirkninger.

Indsatsprogrammet foregriber ikke den efterfølgende udmøntning af indsatserne i konkrete projekter, herunder vurdering af konsekvenserne af indsatsen efter sektorlovgivningen. Som led i udmøntningen vil kommunerne forud for realisering af indsatserne skulle foretage den konkrete projektering og belyse de konkrete konsekvenser ved at gennemføre indsatserne. Kun projekter, som vurderes at være omkostningseffektive og leve op til de angivne kriterier, vil kunne opnå et tilsagn om projekttilskud. Dette vurderes som led i ansøgning om tilskud til konkret gennemførelse af kommunale vandløbsrestaureringsprojekter. I det omfang, der er lodsejere, der lider tab som følge af en

² Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb. Version 2, DCE 2019

³ Fysisk karakterisering af vandløb og bidrag til konsekvensanalyse af vandløbsvirkemidler, DCE 2017.

vandløbsrestaurering, har disse i medfør af vandløbsloven krav på erstatning. Der kan ligeledes søges om tilskud til erstatning.

Kommunerne har valgfrihed mellem de valgte indsattstyper inden for den foreløbige økonomisk ramme og udarbejder konkrete forslag til, hvordan de udmeldte målsætninger på vandløbsområdet kan opnås lokalt.

4.3 Naturgivne forhold

Ikke alle vandområder vil fra naturens hånd kunne opnå målopfyldelse målt på alle kvalitetselementer. Fx er der vandområder, hvor fisk ikke indgår i tilstandsvurderingen. Disse kan fremfindes via IT-værktøjet, jf. Bilag 3. Et yderligere eksempel på naturgivne forhold kan være, at fiskebestanden nogle steder påvirkes af prædation.

På samme vis kan der være vandområder, der pga. af deres kystnære beliggenhed er saltpåvirkede, og derfor ikke vil kunne være hjemsted for de samme arter, som i ikke saltpåvirkede vandområder.

Sådanne naturfaglige vurderinger kan indgå i grundlaget for kommunens konkrete vurdering af, hvilke indsatser der vil være nødvendige for målopfyldelse. Der skal således ikke planlægges indsatser for målopfyldelse på eksempelvis fisk, hvis vandløbet ikke er målsat for fisk. Det kan nævnes, at udvælgelsen af vandområder uden målsætning for fisk i IT-værktøjet, er foretaget med udgangspunkt i de tidligere amters vurdering af "vandløb uden fiskeinteresser" i Regionplanerne, samt i information om lave vandføringer indhentet fra kommuner og vandråd i forbindelse med vandrådsarbejdet i 2017. Laget er desuden opdateret ud fra høringssvar indkommet til VP3 og VP3II.

Der er i IT-værktøjet mulighed for at medsende en kort kommentar til en indberetning. Såfremt valg af indsattstype baserer sig på overvejelser om naturgivne forhold, kan dette således med fordel noteres, til brug for SGAV's videre behandling af indberetningen.

Hvis det vurderes at naturgivne forhold påvirker opfyldelsen af miljømålet, foreslås det, at denne vurdering afgives som bemærkning i IT-værktøjets kommentarfelt. Ved fastlæggelse af behovet for den fysiske indsats, skal der ses bort fra prædation.

Kommunerne har ved indrapporteringen mulighed for at indsende eventuelle oplysninger om andre forhold, der vurderes at have betydning for målopfyldelse i vandområdet via bemærkningsfeltet i IT-værktøjet til SGAV. Bemærk at der dog kun er 254 tegn til rådighed heri.

Der kan eksempelvis være tale om, at man ønsker at gøre opmærksom på, at et vandområde er påvirket af et større tilfælde af eks. vandindvinding, spildevands- eller saltvandspåvirkning. Teknisk vejledning hertil, fremgår af Bilag 1.

Hvis kommunen ikke mener, at det er muligt, at opnå målopfyldelse på et vandområde med de tilgængelige indsattstyper, kan dette indberettes via indberetningslaget "Indsats sikrer ikke målopfyldelse". For de vandområder hvortil der indberettes "Indsats sikrer ikke målopfyldelse", skal kommunen indsende en ansøgning om fritagelse for restaureringsindsats for at indberetningen er gældende. Kommunen skal

dermed ansøge styrelsen om at blive fritaget for indsatsen, jf. indsatsbekendtgørelsens § 5, stk. 4, hvis det er kommunens vurdering, at vandområdet på nuværende tidspunkt ikke opfylder betingelserne for udførelse af en restaureringsindsats. Styrelsen vil på baggrund af en sådan ansøgning foretage en vurdering af, om der er grundlag for at fritage vandområdet for den udpegede restaureringsindsats. Ansøgningsskemaet findes på styrelsens hjemmeside på adressen: <https://sgavmst.dk/tilskud/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/vandlobsrestaurering>.

4.4 Valg af indsattstyper

Ved valg af konkrete indsattstyper skal det vurderes hvilken indsats og omfanget heraf, der er nødvendig for at bringe vandområdet i en fysisk tilstand, som kan sikre målopfyldelse.

Indsattserne kan bestå af en enkelt eller flere indsattstyper. Nogle af indsattstyperne anvendes på vandområdets længde (strækningbaserede), mens andre angives som et antal (punktbaserede) (se endvidere bilag 1 for eksempelvisning). Fælles for begge kategorier er, at de skal ses i sammenhæng og i forhold til deres betydning for målopfyldelse i det pågældende og eventuelle opstrøms- eller nedstrøms beliggende vandområder. Når der foreslås en indsattstype, er det således den fremtidige effekt af det samlede antal indsattstyper i vandområdet, der skal vurderes som en helhed.

I IT-værktøjet fremgår følgende indsattstyper, som der kan vælges en eller flere af:

- a) Mindre strækningbaserede restaureringer
- b) Genslyngning
- c) Kombi – store og små restaureringer
- d) Etablering af sandfang
- e) Etablering af okkeranlæg
- f) Indsats sikrer ikke målopfyldelse

Ved mindre strækningbaserede restaureringer kan der efterfølgende i forbindelse med de konkrete projekter vælges frit mellem et eller flere af følgende virkemidler:

- a) Udlægning af groft materiale
- b) Udlægning af groft materiale og træplantning
- c) Udskiftning af bundmateriale
- d) Hævning af vandløbsbund uden genslyngning
- e) Plantning af træer langs vandløb

Kombi – store og små restaureringer skal vælges i et af de to følgende tilfælde eller hvor der er en kombination af dem.

1. Der er allerede fastlagt en rørlægningsindsats i vandområdet og der er behov for også at dosere indsattstypen "mindre strækningbaserede restaureringer". Rørlægningsindsattstyperne er ikke en del af de indsattstyper der skal doseres i forbindelse med denne opgave, men der skal tages højde for allerede fastlagte rørlægninger. Rørlægninger med indsats på kan ses under "VP3II – Indsatsprogram" i it-værktøjet.

2. Der er behov for at dosere en kombination af indsattstypen "genslyngning" og indsattstypen "mindre strækningbaserede

restaureringer" hvor de to indsats typer doseres med overlap. Det kunne f.eks. være hvis der er behov for at plante træer langs hele vandområdet og behov for at genslynge en tredjedel.

I begge tilfælde skal det noteres i kommentarfeltet om der kun doseres "mindre strækingsbaserede restaureringer" eller om der doseres både "mindre strækingsbaserede restaureringer" og "genslyngning".

Vandløbsvedligeholdelse/regulativer:

Vandløbsvedligeholdelsen indgår ikke som et selvstændigt virkemiddel.

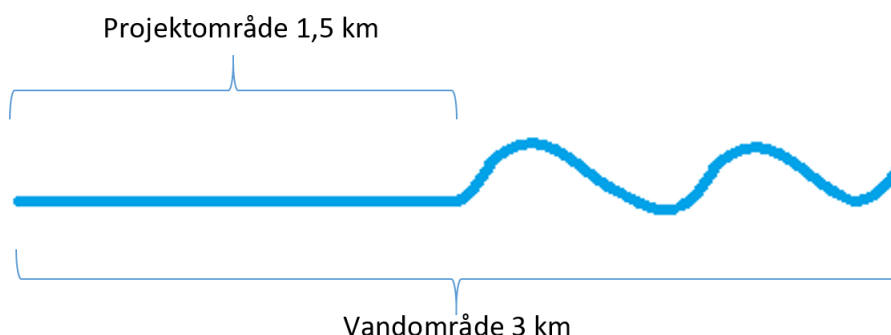
Det lægges til grund, at oprensningen og vedligeholdelsen af vandløbene i fornødent omfang tilpasses i vandløbsregulativerne, så den er forenelig med de miljømål, som vandløbsindsatser generelt har til formål at sikre.

4.5 Dosering af indsats typer

Indsats typerne doseres i et vandområde i det omfang, at det sikres, at de fysiske forhold ikke er til hinder for, at der kan nå målopfyldelse i vandområdet.

Alle strækingsbaserede indsats typer kan indberettes, så de er tilpasset det konkrete vandområdes behov. Der kan således forekomme tilfælde, hvor et vandområde ikke har samme fysiske påvirkning over hele strækningen, eller der er begrænsede muligheder for restaurering over den fulde længde. Her kan det være nødvendigt at dosere indsats typen på mindre end vandområdets fulde længde, hvilket i samme omgang også vil påvirke omkostningerne for indsatsen i vandområdet. De strækingsbaserede indsats typer er prissat baseret på en kilometerpris, hvorfor omkostningerne for restaurering i et vandområde er afhængige af omfanget af doseringen af indsats typen.

Hvis man tager udgangspunkt i nedenstående eksempel med indsats typen "Genslyngning", er det vurderet, at der på det 3 km lange vandområde kun er behov for genslyngning på halvdelen af strækningen for, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse. Det betyder, at indsats typen doseres med 50 %.

Derudover er mindre strækingsbaserede restaureringer eksempler på virkemidler som oftest doseres på en kortere del af vandområdets længde.

Eksempel på udlæg af groft materiale

Virkemidlet "mindre strækingsbaserede restaureringer" kan omfatte udlægning af groft materiale typisk en indsats bestående af fx udlæg af opdeltede gydebanks over en given strækning. Den strækning, hvorpå der

skal ske de enkelte udlægninger, udgør projektområdet. Projektområdet kan således udgøre hele vandområdets strækning eller blot en mindre del af vandområdets samlede strækning.

Signaturforklaring:

Grusbanke

Eksempel 1

Det vurderes, at der er behov for udlægning af groft materiale i grusbanke fordelt over hele vandområdet, hvis vandområdet skal opnå målopfyldelse. Da projektområdet udgør hele vandområdets strækning angives, at indsatsen doseres med 100 %.

Eksempel 2

Det vurderes, at der er behov for udlægning af groft materiale i grusbanke fordelt over 1/3 af vandområdets strækning, hvis vandområdet skal opnå målopfyldelse. Da projektområdet dækker over 1/3 af vandområdets strækning angives, at indsatsen doseres med 33 %.

Bemærk

Når det angives, hvor stor en procentdel indsatsen doseres med over en strækning, er der således tale om, hvor stor en andel projektet udgør af det samlede vandområdes strækning. Der er dermed ikke tale om, hvor stor en procentdel de konkrete tiltag dækker over en given strækning.

Referenceværdier

De indsatsstyper, der kan anvendes, jf. afsnit 4.4, er prissat efter kriteriebekendtgørelsen og bekendtgørelse om nationalt tilskud til vandløbsrestaurering.

Prissætningen på indsatsstyper er opdelt efter vandløbstypologien.

I projekteringsammenhæng kan der forekomme tilfælde, hvor restaureringsomkostninger på et konkret vandområde vurderes at være højere eller lavere end referenceværdien. Eksempelvis dækker typologi 2-vandløb over alle vandløb med en bredde på mellem 2 meter og 10 meter, hvorfor der forventeligt vil være en omkostningsforskel på de store og små vandområder inden for vandløbstypologi 2. Hver indsatskategori

(stræknings- eller punktbaseret) er derfor blevet tilpasset et udgiftsskøn, som tillader at justere indsatsen i et lavt, mellem eller højt udgiftsskøn. Det mellem udgiftsskøn svarer til referenceværdien fra kriteriebekendtgørelsen og for type 1 vandløb i bekendtgørelse om nationalt tilskud, mens det lave og høje skøn svarer til henholdsvis 0,5 og 1,5 gange referenceværdien. De tre udgiftsskøn tillader derfor at tilpasse indsatsomkostningerne til et niveau, der passer til de forventede realiseringsomkostninger. Samtidig kan udgiftsskønnene benyttes til at justere omkostningerne for en indsats i de tilfælde, at der er relevant lokalviden omkring problematikker vedrørende et givent projekt eller område.

Forslaget til konkretisering af indsatsprogrammet sammensættes med udgangspunkt i den lokale viden. Det er således den lokale viden, som kommunerne besidder, der antages bedst at kunne bedømme hvilke indsats typer, der er de vigtigste og omkostningseffektive.

4.6 Andre hensyn (klimatilpasning, natur mv.)

I forbindelse med udarbejdelse af forslag til konkretisering af indsatsprogrammet for vandløbsindsatsen for genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 arbejder kommunerne under hensyntagen til andre forhold såsom kommunernes klimatilpasningsplaner, oversvømmelsesplanlægningen, naturplanlægningen og den øvrige beskyttelse i vandområderne.

Klimaforandringer medfører i voksende omfang stigende nedbørsmængder og tørrere perioder, som påvirker vandløbene på forskellig vis. Vandløb leder vand fra det åbne land og bebyggede områder ud til kysten og spiller på den måde en central rolle i forhold til klimatilpasning for både by- og landområder. I forbindelse med kommunernes klimatilpasnings- og spildevandsplaner udpeges og iværksættes virkemidler, som løbende implementeres. Forslag til de fysiske vandløbsindsatser vil derfor naturligt skulle tænkes sammen med de klimatilpasningstiltag, der planlægges i de forskellige kommuner, ligesom klimatilpasningstiltagene tænkes sammen med vandplanlægningen.

Kommunerne koordinerer i øvrigt indholdet af risikostyringsplaner efter oversvømmelsesloven med forslag til indsatsprogrammer efter lov om vandplanlægning. I regi af oversvømmelsesplanlægningen er der udpeget 14 risikoområder på baggrund af en vurdering af risikoen for oversvømmelse fra vandløb og havet, som kan medføre væsentlige påvirkninger af miljø, sundhed, kulturarv og økonomiske aktiviteter. De kommuner, der er udpeget som særligt oversvømmelsestruede, har udarbejdet risiko- styringsplaner, som indbefatter risikostyring med særlig vægt på forebyggelse, sikring og beredskab. Med planlægningen af de fysiske vandløbsindsatser er det her et vigtigt opmærksomhedspunkt, at indsatserne fastsættes under hensyntagen til oversvømmelsesplanlægningen. Visse fysiske indsatser vil genskabe den naturlige hydrologi og tilbageholde vandet i systemet og på den måde gøre systemet mere robust overfor klimaforandringer og ekstremhændelser. Det følger af oversvømmelsesdirektivet, at indsatsprogrammerne integreres under vandplanlægningen. De to forløb bør udnytte muligheden for fælles synergier og fordele under hensyntagen til de miljømål, der er gældende på området. På den måde sikres således både beskyttelse og forbedring af tilstanden i vandløb samt en hensigtsmæssig håndtering af vandet fra oversvømmelser.

Vandløbsindsatsen kan desuden have betydning for Natura 2000-områderne. Natur- planlægningen sætter bl.a. rammer for administrationen af de udpegede internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder), som er en samlebetegnelse for habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Målet med natur- planlægningen er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de akvatiske arter og naturtyper, som områderne er udpeget for at bevare. Det er vurderet, at indsatser, der vil sikre god tilstand for vandforekomster samtidig, vil understøtte gunstig bevaringsstatus i det omfang, akvatiske arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget er afhængige af vandøkosystemerne. Natura 2000-planerne er derfor koordineret med vandplanlægningen, der fastlægger en indsats for kvaliteten af vandområderne, herunder om der for de enkelte indsatser er behov for en supplerende habitatvurdering, når indsatsen udmøntes lokalt. Der er i vandområdeplanen et register over beskyttede områder herunder relevante internationale naturbeskyttelsesområder.

Under administrationen af Natura 2000-områderne kræves en foreløbig vurdering af, om projekter vil kunne påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Den strategiske miljøvurdering af vandområdeplanerne foretages af SGAV. Det bemærkes, at bidrag til konsekvenser for vandområder i Natura 2000-områder både vil kunne omfatte positive konsekvenser som følge af fysiske ændringer og negative følger af den planlagte indsats.

Der kan ikke gennemføres foranstaltninger, hvis det ikke kan afvises, at de vil skade et Natura 2000-område eller de beskyttede naturtyper og arter, som området er udpeget for at bevare samt de særligt beskyttede "Bilag 4 arter" efter habitatdirektivet. Dog vil der i ganske særlige og begrænsede tilfælde være mulighed for at kunne fravige beskyttelsen, hvis der igangsættes andre kompenserende foranstaltninger. Den nærmere procedure for kommunernes oplysninger om kompenserende foranstaltninger fremgår af habitatbekendtgørelsens § 9.

Den øvrige beskyttelse i vandområderne omfatter blandt andet beskyttede naturtyper under naturbeskyttelseslovens § 3. De naturtyper, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, omfatter blandt andet vandløb, søer og vandhuller, moser og enge. Det bemærkes, at inden for eksisterende fredninger kan ønsker om terrænændringer kræve dispensation fra fredningen, som behandles af Fredningsnævnet. På tilsvarende vis skal der rettes henvendelse til andre relevante myndigheder fx Slots- og Kulturstyrelsen og Museer. Dette er imidlertid først aktuelt i forbindelse med en konkret forundersøgelse af et projekt.

Vandløbsstrækninger udpeget med et strækningbaseret indsatsbehov kan ligge i sammenhæng med arealer udpeget af kommunerne i forbindelse med omlægningsplanerne i den grønne trepart f.eks i lavbundsområder.

Kommunerne vil således i konkretisering af indsatsprogrammet kunne inddrage de væsentlige synergier, der kan være af vandløbsindsatser på fx natur, biodiversitet og klima. Ligeledes vil hensynet til de begrænsninger, der også ligger i lovgivningen på disse områder, kunne indtænkes.

4.7 Spildevand og andre menneskelige påvirkninger på tilstanden i vandløbene

Udover de fysiske forhold er vandløbenes tilstand også påvirket af andre forhold såsom eksempelvis spildevand, miljøfarlige forurenende stoffer, vandindvinding mv. Spildevand er sammen med dårlige fysiske forhold de primære årsager til manglende målopfyldelse i vandløb.

Kommunernes opgave er at komme med forslag til den fysiske vandløbsindsats og dermed ikke fokusere på spildevand og/eller andre menneskelige påvirkninger. Det er imidlertid muligt at indberette en fysisk indsats til vandområder, der fx er påvirket af spildevandsindsatser. Et punktlag med spildevandsindsatser er at finde i IT-værktøjet, jf. også Bilag 1.

Spildevandsudledninger indeholder organisk stof, kvælstof og fosfor, der har betydning for tilstanden i bl.a. vandløb. Påvirkningen fra spildevandsrelaterede forurenende stoffer indgår derfor i de samlede opgørelser af belastningen i vandløb. Hidtil er der i vandplanlægningssammenhæng særligt fastlagt spildevandsindsatser med henblik på at reducere tilførslen af iltforbrugende stoffer, herunder særligt organisk stof til vandløb.

Regnvand

Udledning af regnvand fra separatkloakerede områder kan have negativ betydning for miljøtilstanden i et vandløb. Især hvis der er tale om store og pulsagtige udledninger til mindre vandløb, hvor der vil kunne opstå erosion af vandløbets bund og sider. Her vil borteroderet materiale typisk aflejre sig længere nedstrøms og forringe de fysiske forhold og vil tillige forringe vandføringsevnen.

Miljøfarlige Forurenende Stoffer

Miljøfarlige forurenende stoffer er en betegnelse for forskellige stoffer, der er fundet i på steder og/eller i koncentrationer som ikke forekommer naturligt. Miljøfarlige forurenende stoffer kommer eks. fra husholdninger og erhverv.

Vandindvinding

Vandets kredsløb bliver påvirket ved indvinding af vand til husholdning, landbrug, gartneri og industri. Store dele af det indvundne vand ledes tilbage i kredsløbet, men ofte til et andet sted end indvindingsstedet. Indvinding af overfladevand kan medføre forholdsvis store negative virkninger på de ferske vandområder. Direkte vandindvinding fra vandløbene sker i større vandmængder til dambrug og i mindre omfang til markvanding.

Hvis kommunerne skønner, at der er andre påvirkninger end ringe fysiske forhold som er en væsentlig årsag til, at vandområderne ikke opfylder miljømålene, kan dette angives i forbindelse med dosering af indsats på et konkret vandområde. Hensigten med konkretisering af indsatsprogrammet er at foreslå indsatser, der vil bidrage til at forbedre de fysiske forhold, så disse ikke er til hinder for målopfyldelse.

5. Samarbejde mellem kommuner

5.1 Kommunernes rolle

Kommunerne udarbejder inden for deres geografiske område forslag til hvilke indsatsstyper, der skal anvendes i samtlige vandområder, der er angivet med et strækningsbaseret indsatsbehov. Af bekendtgørelse nr. 1667 af 08/12/2025 om vandområdedistrikter og hovedvandoplande, fremgår landets inddeling i henholdsvis 4 vandområdedistrikter og 23 hovedvandoplande. Der udarbejdes ét forslag til konkretisering af indsatsprogram pr. hovedvandopland, og der vil således skulle udarbejdes 23 forslag på landsplan. Hvert hovedvandopland har en sekretariatskommune, der vil således være 23 sekretariatskommuner.

I hvert hovedvandopland indgår et antal kommuner. Nogle kommuner har arealer i mere end ét hovedvandopland og deltager i arbejdet i de relevante hovedvandoplande.

Kommunerne kan vælge, at de enkelte kommuner inden for deres geografiske område udarbejder et forslag, og at de enkelte kommuners forslag herefter samles inden for hovedvandoplandet.

Det aftales indbyrdes mellem kommunerne i hovedvandoplandet, hvilken af disse der varetager rollen som sekretariatskommune. Hvis de ikke kan blive enige, eller hvis ingen kommune ønsker at være sekretariatskommune, beslutter SGAV, hvem der varetager opgaven.

Sekretariatskommunerne har ansvaret for at samle og koordinere forslag til konkretisering af indsatsprogram samt endeligt godkende indsatsforslagene i de enkelte hovedvandoplande. Kommunernes forslag skal sendes til SGAV senest den 4.maj 2026.

6. Økonomi

Der er i den foreløbige økonomiske ramme afsat i alt 175 millioner kr., til indsatser i de ca. 1.900 km vandløb angivet med et strækningsbaseret indsatsbehov i genbesøget af vandområdeplan 2021-2027.

Det er SGAV's vurdering, at en ramme på 175 mio. kr. kan finansiere en indsats på alle vandløbsvandområder (1.900 km) angivet med et fysisk indsatsbehov ved en omkostningseffektiv anvendelse af indsatstyperne.

Den økonomiske ramme er fordelt på hovedvandomland. Fordelingen på hovedvandomland er foretaget på baggrund af længden af vandområder indenfor de enkelte vandløbstypologier, vægtet i forhold til pris samt den forventede anvendelse af indsatstype, under forudsætning af, at indsatstyperne anvendes og doseres svarende til VP3.

Det er således forventningen, at det er muligt for kommunerne ved en omkostningseffektiv tilgang, at planlægge forbedring af de fysiske forhold på 1.900 km vandløb inden for den udstedte økonomiske ramme.

Øvrige indsatser

Viser det sig mod forventning, at der er helt særlige lokale forhold inden for et hovedvandomland, der gør det vanskeligt at forbedre alle vandløb med et strækningsbaseret indsatsbehov inden for den fastsatte økonomiske ramme, skal der indberettes virkemidler og dosering på disse vandområder under øvrige indsatser. Vurdering af forslag anført under "øvrige indsatser" vil ske i forbindelse med SGAV's behandling af kommunernes indberetninger. Der gøres opmærksom på at der pt. ikke afsat økonomi til at gennemføre indsatser beskrevet under øvrige indsatser.

7. Opsamling af leverancer

Nedenfor er angivet de væsentligste opsamlingspunkter i forhold til forventninger til kommunernes arbejde med konkretisering af den fysiske vandløbsindsats for indsatsprogrammet til genbesøget af vandområdeplan 2021-27.

- Forslagene skal holdes inden for den angivne økonomiske ramme for hvert hovedvandopland
- Forslag til anvendelse af indsats typer og dosering, skal angives for samtlige vandområder, der er angivet med et strækningsbaseret indsatsbehov
- Forslagene skal føre til forbedring af de fysiske forhold i et omfang, så de er forenelige med målopfyldelse i det pågældende vandområde
- Forslag for et vandområde kan omfatte flere tiltag. Det er den fremtidige effekt af den samlede indsats, der skal sammenholdes med de nuværende påvirkninger af de fysiske forhold.
- Omkostningseffektiv tilgang ved valget og doseringen af indsats type mhp. at indsatser bidrager til at sikre målopfyldelse.
- Indsats typerne doseres i et vandområde i et omfang, så det sikres, at de fysiske forhold ikke længere er til hinder for, at der kan nås målopfyldelse i hele vandområdet
- Udover behov for fysisk indsats kan der også være andre faktorer der spiller ind i forhold til manglende målopfyldelse, fx spildevandspåvirkning. Opgaven for kommunerne er at sikre, at forslagene fører til forbedring af de fysiske forhold, så det ikke er de fysiske forhold, der hindrer målopfyldelsen.

Hvad skal leveres?

- Indberetning via IT-værktøjet, jf. Bilag 1

8. SGAV's behandling af indkomne bidrag og videre proces

8.1 SGAV's behandling af bidrag

Senest den 4. maj 2026 sender sekretariatskommunerne forslagene til konkretisering af indsatsprogrammet til SGAV via det indberetningsværktøj (IT-værktøj), der er omtalt i Bilag 1.

Med eventuelt fornødne justeringer indarbejder SGAV forslagene til indsatsprogrammer for vandløb i et vejledende lag på miljøGIS. Dette lag vil danne grundlag for tilskud. I forbindelse med VP4 indarbejdes de foreslående indsatser i bekendtgørelse om indsatsprogrammer

Bilag 1

IT-vejledning til arbejdet med forslag til indsats typer efter genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) stiller et IT-værktøj til rådighed for kommuner til indberetning af foreslåede indsatser i vandområder, som i indsatsbekendtgørelsen til genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 er udpeget med et "strækningsbaseret indsatsbehov".

På SGAV's WebGIS-kort "Forslag til indsatsprogram for genbesøget af vandområdeplanerne 2021- 2027" vises de vandområder til, hvilke kommunerne kan afgive forslag til indsatsprogrammet. Der kan kun afgives forslag og bemærkninger til vandområder, hvor de fysiske forhold ikke understøtter opnåelse af de fastsatte miljømål.

I IT-værktøjet er der desuden vist hvilke indsats typer, der kan vælges imellem inden for den fastsatte økonomiske ramme. De overordnede økonomiske omkostninger ved anvendelse af indsats typerne er angivet.

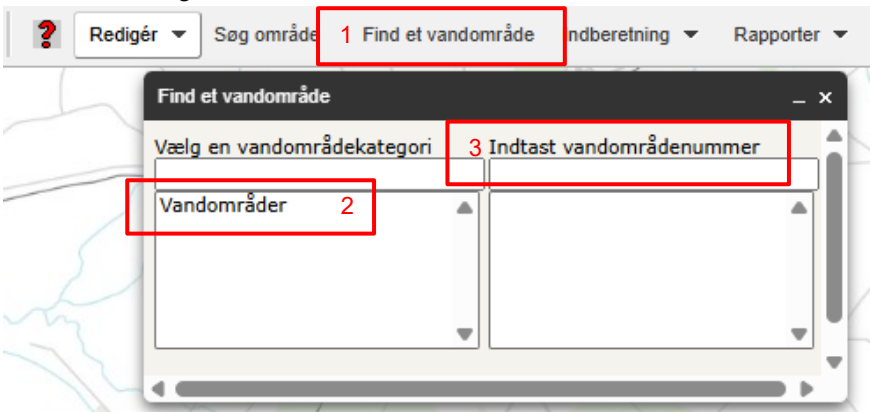
Endelig er der angivet en række støttelag og -funktioner, der er relevante i forbindelse med arbejdet og indberetningen.

Det er kun kommunerne, der har adgang og kan editere i værktøjet, idet kommunerne er ansvarlige for indberetning til SGAV.

Styrelsen opretter brugernavn og koder til kommuner.
IT-værktøjet for kommuneprofiler kan findes via linket:

https://miljoegis3.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv2026_indsatser_in dberetninger

Nedenfor er i punktform givet en teknisk vejledning til værktøjet:

Find hovedopland, kommune eller vandområde: Vælg Indhold	
Find vandløb på kort: Find det punkt på kortet, som du er interesseret i ved at zoome ind. Se beskrivelse i kolonnen til højre. Fremsøg vandområde: 1. For at fremsøge et specifikt vand- område, skal man starte med at klikke på knappen "Find et vandområde" 2. Indtast vandområdet, og vælg derefter det ønskede vandområde på listen der genereres under indtastningen.	• Musens scroll-hjul foretager trinvis zoom til prædefinerede størrelsesforhold. • Zoom ind via et rektangel på kortet ved at benytte "shift"-tasten og venstre museknap. • Zoom ind på det ønskede område – derved kan du ramme punktet for den ændring, du ønsker at indberette. • Der er mulighed for at fremsøge et vandområde via det tilhørende ID-nummer. Der vil ved denne funktion blive zoomet til det fremsøgte vandområde.
Orienter dig til en start ved at åbne kategorierne til venstre for kortet. 1. Tænd temaet Vandområder under kategorien "VP3II – foreslåede indsatser" hvor der vises en oversigt over hvilke vandområder, der skal indberettes indsats i. Farverne viser hvilken status vandområdets indberetning har - "Ikke behandlet", "Behandlet – ikke godkendt", "Kommunegodkendt" eller "Sekretariatsgodkendt". Temaet "Øvrige indsatser. Vandområder" benyttes ikke til indberetning, men viser hvor der er indberettet øvrige indsatser. Se mere om øvrige indsatser i bilag 2.	

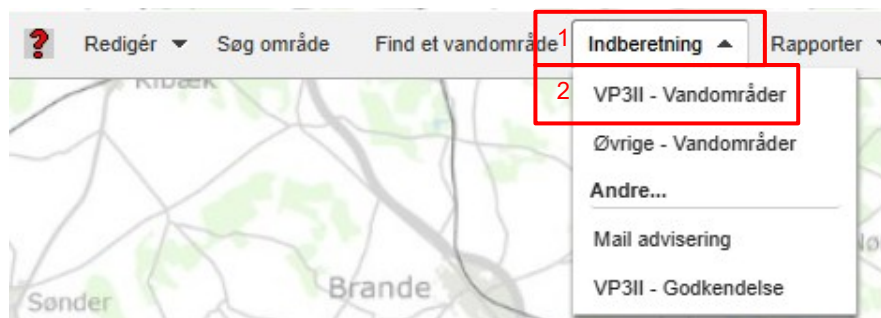
Forslag til indsatsprogram til VP3II

Indberetning af indsatser, herunder økonomisk opsummering

Når kommunen har prioriteret, at der skal ske en indsats i et givet vandområde eller en given spærring, kan denne prioritering indberettes på følgende måde:

1. Vælg knappen "Indberetning" i menuen øverst på siden.

2. Vælg herefter "VP3II - Vandområder".

3. En indberetningsboks kommer frem. Klik herefter på det ønskede vandområde på kortet. Det valgte vandområde fremstår med gul markering. Indberetningsboksen kan med fordel minimeres for lettere at kunne udvælge et vandområde på kortet.

4. Skift indsatskommune for vand- området i drop-down menuen, hvis det valgte vandområde ikke har den korrekte kommunetilknytning. Ved indberetning skal den tilknyttede kommune matche den kommuneprofil man er logget ind som.

5. Under menuen "mulige virkemidler" vælges virkemidler, som ønskes anvendt på det valgte vandområde ved at klikke med venstre musetast. Et virkemiddel er valgt, når det vises under menuen "valgte virkemidler" og kan fravælges igen ved at klikke på virkemidlet eller anvende "<" og ">" knapperne.

6. Vælg i procent eller i stk., hvor meget hvert virkemiddel skal doseres for det valgte vandområde, samt om udgifterne for indsatserne skønnes som lave, mellem eller høje. Her- efter fremgår prisen for hvert enkelt virkemiddel samt den samlede sum for vandområdet. Den viste pris kan variere minimalt fra produktet mellem vist vandområde længde og enhedspris, og skyldes bagvedliggende afrundinger.

7. Her ses informationer omkring indsatsrammen for hovedvandoplandet samt det økonomiske forbrug på indberetninger for både kommune og hovedvandopland.

8. Skriv evt. bemærkninger til SGAV. Hele indberetningen inkl. bemærkninger indsendes ved at vælge knappen "Gem". Herefter vil det valgte vandområde skifte signatur på kortet og det vil være muligt at udpege et nyt vandområde på kortet. Bemærkninger kan maksimalt være 254 tegn.

9. Der er mulighed for at udveksle oplysninger med andre kommuner i "Kommune udveksling af oplysninger". Beskeder sendes ved at vælge knappen "Send". Beskedshistorikken kan ses under feltet. Kommunerne kan

VP3II Indsatser - Djursland, Vandområde: o2655, Længde: 1.34 km

Mål: Godt økologisk potentiale, Tilstand: Ringe økologisk potentiale, karakterisering: Stærkt modificeret, Typologi: 1

Valg af virkemidler: Zoom ind i kortet og klik på vandområdet (det valgte område fremstår med gul) Det antages, at indsatskommunen for dette vandområde er: **4** Norddjurs (Skift kommunetilknytning)

Mulige virkemidler:	Valgte virkemidler:	%/stk	Udgiftsskøn pr. km./stk	Kroner
Genslyngning	Genslyngning	100	lav (44.800)	6 60.032
Mindre strækingsbaserede restaureringe				
Etablering af okkeranlæg				
Etablering af sandfang				
Indsats sikrer ikke målopfyldelse				
Sum				60.032 kr

7 Der er indtil nu indberettet indsats for hovedvandoplandet: 0 km ud af minimumsindsatsen på 500 km. I alt indsatser svarende til 0 kr. af 6.293.000 kr. for hovedvandoplandet. I alt indsatser svarende til 0 kr. af 6.293.000 kr. for Norddjurs kommune i hovedvandoplandet Djursland. Restbeløb for hovedvandoplandets økonomiske ramme: 6.293.000 kr.

8 Bemærkning til SGAV:

9 ▲ Kommuneudveksling af oplysninger

Tidligere poster:

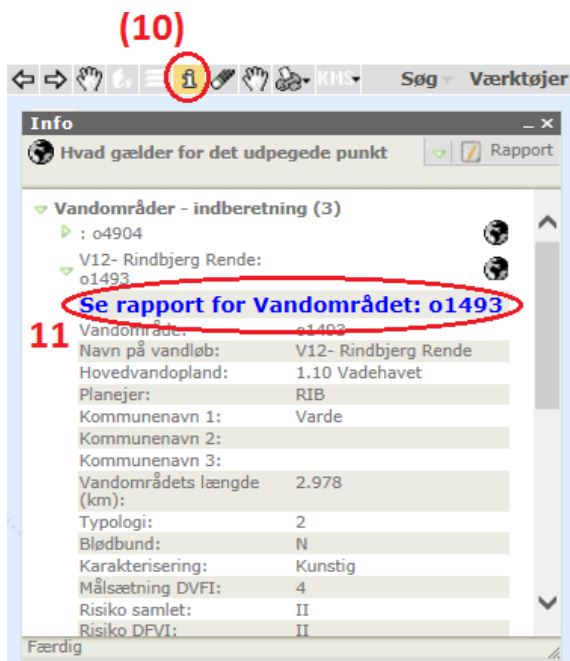
10

udveksle oplysninger mellem hinanden eksempelvis i forbindelse med deres koordinering af grænsevandløb. Kommuneudveksling af oplysninger er kun tilgængelig for kommunerne.

Funktionen for udvekslinger af oplysninger kan foldes ind og ud ved at klikke på pilen øverst i den pågældende rude.

10. Vælg knappen "i-knap med ind- satsrapport" for at se den bagvedliggende information til det valgte vandområde.

11. En boks kommer frem. Klik på den blå tekst "Se indsatsrapport" for at se en rapport over det indtastede indsatsprogram. Kun relevant, hvis der er indberettet en indsats på vandområdet.

Se samlerapporter

1. Vælg knappen "Rapporter" i menuen øverst.

2. Vælg herefter knappen "VP3II - Se samlerapporter".

En rapportboks kommer frem. Hvis en rapport ikke ønskes genereret, kan vinduet lukkes ned ved at klikke på det lille kryds.

3. For at se en kommunes indberetninger inden for et specifikt hoved- vandopland vælges hovedvandopland og kommunen i deres respektive drop-down menuer. Vælg herefter knappen "Kommune rapport" for at generere en rapport.

4. For at se alle indberetninger for et hovedvandopland, på tværs af kommuner, vælges hovedvandopland i drop-down menuen. Vælg herefter knappen "Hovedvandoplandsrapport" for at generere en rapport.

5. For at se alle kommunens indberetninger vælges kommunen i drop-down menuen. Vælg herefter knappen "Hele Kommune rapport" for at generere en rapport.

Endelig godkendelse af kommunale indberetninger

1. Vælg knappen "Indberetning" i menuen øverst.

2. Vælg herefter knappen "VP3II - Godkendelse".

3. For at godkende de indberetningerne kommunerne har foretaget, vælges først "Hovedvandopland", og dernæst vælges "Kommune" i deres respektive drop-down menuer. Vælg knappen "Godkend". Herefter vises et nyt vindue, hvor knappen "OK" vælges for endeligt at bekræfte hovedvandoplandet. Godkendelsen kan kun ske for egen kommune. Efter godkendelsen kan der ikke foretages ændringer af vandområder i denne kommune.

4. For at godkende indberetninger i hele hovedvandoplandet vælges "Hovedvandopland" i drop-down menuen. Vælg knappen "Godkend". Herefter vises et nyt vindue, hvor knappen "OK" vælges for endeligt at bekræfte hele hovedvandoplandet. Godkendelsen kan kun benyttes af sekretariatskommunen. Efter godkendelsen kan der ikke foretages ændringer af vandområder i dette hovedvandopland.

5. For at kontrollere om eventuelle godkendelser udestår, vælger man henholdsvis den pågældende kommune eller hovedvandopland, som man ønsker oplysninger på. Herved genereres en liste nedenfor som viser de hovedvandoplande en kommune mangler at godkende for eller de kommuner, der mangler at godkende indenfor et hovedvandopland. I nødstilfælde kan en godkendelse annulleres ved at kontakte SGAV, Cecilie Møller Wagner på e-mail cemow@sgav.dk eller tlf.: 20138824.

Mail advisering

1. Vælg knappen "Indberetning" i menuen øverst.
2. Vælg herefter knappen "Mail ad- visering".
3. I drop-down menuen vælges den specifikke kommune man ønsker mailadvisering fra.
4. Til sidst indtastes mailadressen, hvortil adviseringerne skal tilsendes og der trykkes "gem".
5. Hvis adviseringsmails ikke længere ønskes, gennemgås samme proces som ved tilmelding, men før der trykkes gem, klikker man på den lille boks "frameld" til. Herefter der mailadvisering deaktiveret.

The screenshot shows the 'Mail advisering' process. At the top, the 'Indberetning' menu item is highlighted with a red box and labeled '1'. Its dropdown menu is open, showing 'Mail advisering' highlighted with a red box and labeled '2'. Below this, a window titled 'Mail advisering' is shown. Inside the window, the 'Kommune' dropdown menu is highlighted with a red box and labeled '3', showing 'Ikke oplyst'. The 'Email' input field is highlighted with a red box and labeled '4', with the placeholder text 'indtast en gyldig e-mail adresse'. The 'Frameld' checkbox is highlighted with a red box and labeled '5'.

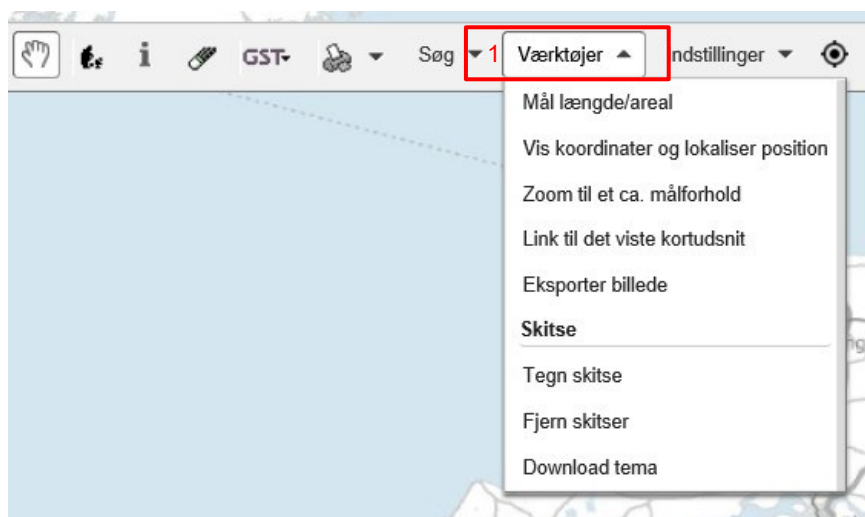
WMS-tjeneste

Hvis det ønskes at få adgang til data som WMS-tjeneste anvendes URL-adressen til højre herfor.

https://miljoegis3.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv2026_indsatser_indberetninger_wms
Sørg for at kopiere hele linket

Download af GIS-temaer

1. Klik på "Værktøjer" i menuen øverst og vælg "Download".
2. Vælg ønskede format.
3. Vælg ønskede tema til download.
4. Specificer det ønskede kortudsnit, ved at klikke på "vælg kortudsnit", og zoom/panorer derefter i kortet, til det ønskede område. Tryk til sidst på "viste kortudsnit" for at downloade.

Download

Vælg og download område

Markér hvilket format samt hvilke temaer der ønskes downloadet i. Du kan vælge mellem at hente data for det viste kortudsnit eller vælge et andet kortudsnit.

Vælg format

Vælg geografisk referencesystem (SRS)

☐ Klip geometrier til det valgte kortudsnit

Vælg temaer
☐ Vælg alle

VP3 - Indsatser

☐ Spærringer og rørlægninger
☐ Vandområder
☐ Øvrige spærringer og rørlægninger
☐ Øvrige vandområder

VP3 - Vandrådsspakke

Vandområder

☐ Afgrænsning, Vandløb
☐ Spærringer i vandløb, Bruttoliste

Download

☐ Kommunernes valgte indsatser for spærringer og rørlægninger samlet
☐ Kommunernes valgte indsatser for vandområder samlet

Viste kortudsnit Vælg kortudsnit

Download [X]

Vælg og download område

Markér hvilket format samt hvilke temaer der ønskes downloadet i. Du kan vælge mellem at hente data for det viste kortudsnit eller vælge et andet kortudsnit.

Vælg format

Vælg geografisk referencesystem (SRS)

☐ Klip geometrier til det valgte kortudsnit

Vælg temaer
☐ Vælg alle

VP3 - Indsatser

☐ Spærringer og rørlægninger
☐ Vandområder
☐ Øvrige spærringer og rørlægninger
☐ Øvrige vandområder

VP3 - Vandrådsspakke

Vandområder

☐ Afgrænsning, Vandløb
☐ Spærringer i vandløb, Bruttoliste

Download

☐ Kommunernes valgte indsatser for spærringer og rørlægninger samlet
☐ Kommunernes valgte indsatser for vandområder samlet

Viste kortudsnit Vælg kortudsnit

Upload af egen data

1. For at uploade egen GIS-data starter man med at klikke på den markerede knap.

2. Et nyt vindue åbner. Heri skal man udfylde 2 felter; en navngivning af brugertemaet samt en beskrivelse.

3. Når navngivning og beskrivelse er udfyldt, klikker man på knappen "Importér data fra fil".

4. Et nyt vindue åbner. Hernæst, klikker man inden for det markerede felt markeret som "4" (som åbner et stifinder-vindue, hvorved man vælger de ønskede filer.), eller trækker filerne over. Det er vigtigt, at man vælger alle de relevante filer. Følgende formater kan bruges; (shp, shx, dbf, prj og qpj) eller (MAP, TAB, ID og DAT).

5. De valgte filer kan nu ses i det markerede felt markeret med "5".

6. Når man er færdig med at vælge de ønskede filer, trykkes på knappen "Næste >". Dette åbner et vindue, hvori man trykker "Udfør".

1

VP3II - Foreslåede indsatser	0/1
VP3II - støttelag	0/21
Valgte virkemidler	0/5
VP3II - Indsatsprogram	0/14
Øvrige støttetemaer	0/17

Opret brugertema [?] [X]

Temanavn 2

Beskrivelse af tema

3

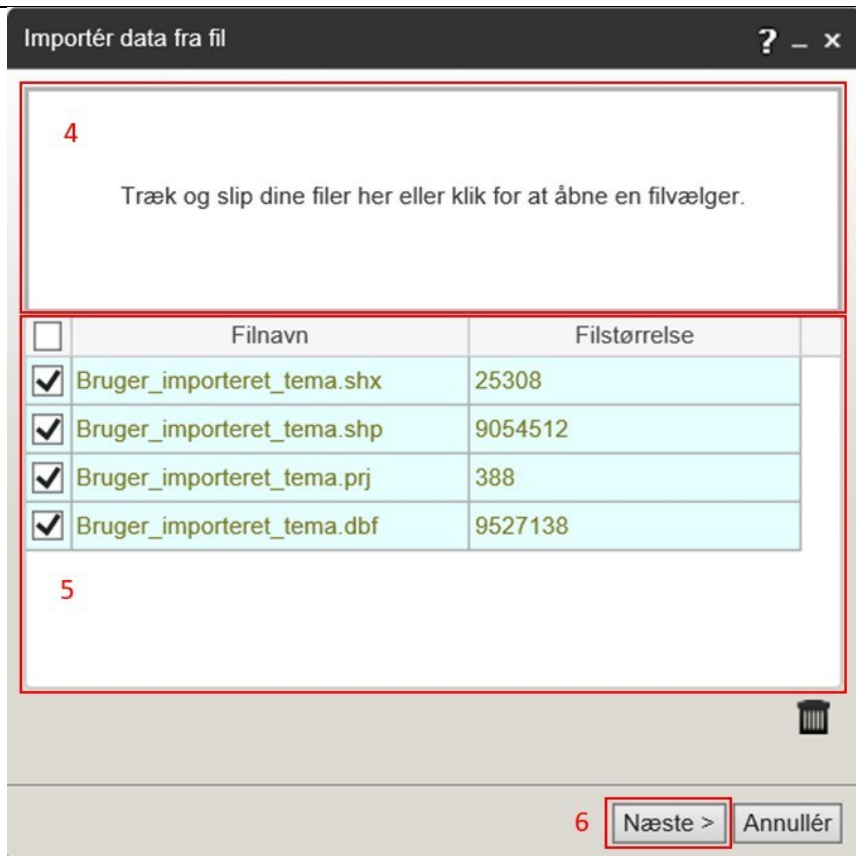
Importér data fra fil

Opret tom tabel

Benyt eksisterende datakilde

Benyt tjeneste

7. Til sidst vil det brugerimporterede tema blive tilføjet under den nye fane "Mine temaer". Her kan det aktiveres og benyttes som de andre oprindelige temaer. Egne temaer kan kun ses af den tilhørende profil.

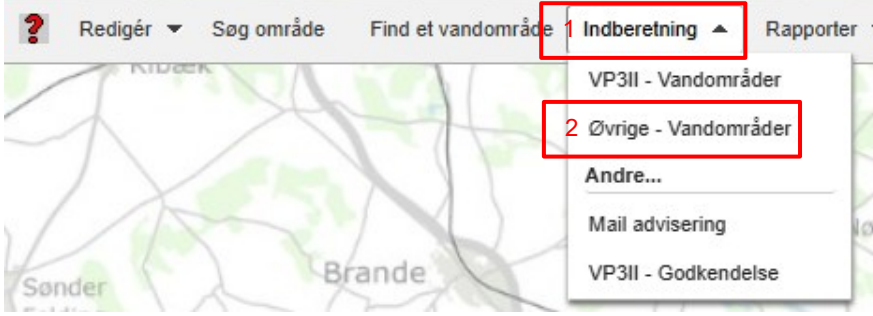

Bilag 2

Teknisk vejledning til "øvrige indsatser"

Kommunerne vil have mulighed for – ud over at foreslå indsatser svarende til den udmeldte økonomiske ramme for hovedvandoplandet – at foreslå "øvrige indsatser" til VP3 efter genbesøget i de vandområder, som er vurderet til at have et strækningsbaseret indsatsbehov. Håndtering af indsatsbehovet indberettet under øvrige indsatser vil blive afklaret i forbindelse med SGAV's behandling af kommunernes indberetninger, idet det bemærkes, at der pt. ikke afsat økonomi til at gennemføre indsatser beskrevet under øvrige indsatser.

Indmelding af forslag til "øvrige indsatser" forgår på samme måde som indmelding af forslag til indsatsprogram, men tilgås via to nye menupunkter i IT-værktøjet.

Øvrige indsatser	
1. Vælg knappen "Indberetning" i menuen øverst. 2. Vælg herefter "Øvrige - vandområder". 3. En indberetningsboks kommer frem. Klik herefter på det ønskede vandområde på kortet. Det valgte vandområde fremstår med gul markering. Kun vandområder, hvor der ingen indberetning er foretaget, bør vælges. 4. Skift indsatskommune for vand- området i drop-down menuen, hvis det valgte vandområde ikke har den korrekte kommunetilknytning. Ved indberetning skal den tilknyttede kommune matche den kommuneprofil man er logget ind som. 5. Under menuen "Mulige virkemidler" vælges virkemidler, som ønskes anvendt på det valgte vandområde ved at dobbeltklikke med venstre musetast. Et virkemiddel er valgt, når det vises under menuen "Valgte virkemidler", og kan fravælges igen ved at dobbeltklikke på virkemidlet eller anvende "<" og ">" knapperne.	

6. Vælg i procent eller i stk., hvor meget hvert virkemiddel skal doseres for det valgte vandområde, samt om udgifterne for indsatser skønnes som værende lav, mellem eller høj. Herefter fremgår prisen for hvert enkelt virkemiddel samt den samlede sum.

7. I forbindelse med indberetning af forslag til øvrig indsats bedes kommunen angive, hvor højt den indmeldte øvrige indsats prioriteres via boksen (lav, mellem og høj).

8. Skriv evt. bemærkninger til MST. Hele indberetningen inkl. bemærkninger indsendes ved at vælge knap- pen "Gem". Herefter vil det valgte vandområde skifte signatur på kortet, og det vil være muligt at udpege et nyt vandområde på kortet. Bemærkninger kan maksimalt være 254 tegn.

9. Udveksl evt. oplysninger med andre kommuner. Beskeder sendes ved at vælge knappen "Send". Beskedshistorikken kan ses under feltet. Kommunerne kan udveksle oplysninger mellem hinanden eksempelvis i forbindelse med deres koordinering af grænsevandløb. Kommuneudveksling af oplysninger er kun tilgængelig for kommunerne.

10. Vælg knappen "i-knap med indsatsrapport" for at se den bagvedliggende information til det valgte vandområde. Dette svarer til at vælge "i-knappen" i menuen øverst.

Øvrige indsatser - Vadehavet, Vandområde: o4510, Længde: 3.93 km

Mål: God økologisk tilstand, Tilstand: Dårlig økologisk tilstand, karakterisering: Naturlig, Typologi: 1

Valg af virkemidler

Zoom ind i kortet og klik på vandområdet (det valgte område fremstår med gul)

Det antages, at indsatskommunen for dette vandområde er:

Angiv vandområdets prioritet: Høj 7 (Skift kommunetilknytning)

4 Esbjerg

5 Mulige virkemidler:	Valgte virkemidler:	%/stk	Udgiftsskøn pr. km./stk	Kroner 6
Genslyngning	Genslyngning	100	lav (48.174)	189.324
Mindre strækingsbaserede restaureringer				
Kombi - store og små restaureringer				
Etablering af okkeranlæg				
Etablering af sandfang				
Sum				189.324 kr

8 Bemærkning til SGAV:

Annulér Slet Gem

9 Kommuneudveksling af oplysninger

Send

Tidligere poster:

i-knap med indsatsrapport 10

Bilag 3

Herunder fremgår en af Tabel 1 en detaljeret beskrivelse af nogle af de temaer som indgår i IT- værktøjet.

Tabel 1: *Detaljeret beskrivelse af temaer i IT-værktøjet*

VP3II – Foreslåede indsatser	
Vandområder	Dette tema viser alle vandområder, som er vurderet til at have et strækningsbaseret indsatsbehov, hvortil der skal foreslås indsatser til gennemførelse for genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027. Vandområderne er illustreret med en farve, der beskriver deres status i processen: Ikke behandlet (rød), behandlet – ikke godkendt (gul), kommunegodkendt (lilla) og sekretariatsgodkendt (blå).
Øvrige Vandområder	Dette tema viser de vandområder, hvortil der er indberettet øvrige indsatser. Der er tale om øvrige indsatser, der indberettes til de vandområder, som potentielt kan tilgodeses i tilfælde af mulig øget økonomi.
Valgte virkemidler	
Denne fane indeholder en række temaer, som hver især illustrerer hvilke vandområderet specifikt virkemiddel er indberettet på. De vandområder hvor et specifikt virkemiddel er indberettet, er illustreret med en farve, der beskriver deres status i processen: behandlet – ikke godkendt (gul), kommunegodkendt (lilla) og sekretariatsgodkendt (blå). De øvrige indsatser er ikke illustreret i disse temaer.	
VP3II - Indsatsprogram	
Denne fane indeholder en række indsats-specifikke temaer, som hver især illustrerer hvilke vandområder, spærringer og rørlægninger der er inkluderet under det vedtagne VP3II-indsatsprogram for vandområdeplanerne 2021-2027 efter genbesøget (VP3II). Der findes kun temaer for de indsatser, fysiske eller spildevandsrelaterede, som blev inkluderet i indsatsprogrammet for VP3II.	
Øvrige støttetemaer	
Ørredkort DTU	Ørredkortet er lavet af DTU Aqua og illustrerer resultaterne af deres fiskeundersøgelser i form af bestandstæthed samlet for ørred og laks. Temaet er delt op i store (firkanter) og små vandløb (cirkler), som hver især er illustreret med en farve, der beskriver tilstanden i vandområdet: høj (blå), god (grøn), moderat (gul), dårlig (orange) og dårlig – ingen yngel fundet (rød).
Fald	Temaet viser faldet på størstedelen af vandområder med et opland under 10 km ² samt et mindre antal vandområder med et opland over 10 km ² . Opgørelse af faldet er udarbejdet i forbindelse med vandrådsarbejdet 2017 og er det gennemsnitlige fald for vandområdet med den usikkerhed der ligger i metoden. Der kan således være variationer af faldforholdene inden for vandområdet.
Miljøtilsagn vandområder 2024 og Miljøtilsagn øvrige 2023	Temaerne viser alle de relevante, gældende tilsagn udstedt af SGAV.

Risikoområder for oversvømmelse 2024	Temaet viser resultaterne af kystdirektoratets oversvømmelsesdirektiv (2024).
Fredede områder, forslag	Temaet viser områder, som er blevet forslået til fredning. Fredningen kan være af 4 forskellige typer: Arealfredning, kirkefredning, statsfredning og videnskabelige arealer. Fredninger har til formål at beskytte landskaber, na- tur og levesteder for dyr og planter og indeholder derfor bestemmelser om, hvad der er tilladt (byggeri, naturpleje, forbedring og offentlig adgang m.v.) inden for det fredede område. Det er kun Miljøstyrelsen, kommunerne og Danmarks Naturfredningsforening, som kan tage initiativ til fredning.
Fredede områder	Temaet viser alle de danske fredede områder, som ligger under naturbeskyttelsesloven. Disse fredninger er delt op i 4 typer: arealfredning, kirkefredning, statsfredning og videnskabelige arealer. Fredninger har til formål at beskytte landskaber, natur og levesteder for dyr og planter og indeholder derfor bestemmelser om, hvad der er tilladt (byggeri, naturpleje, forbedring og offentlig adgang m.v.) inden for det fredede område.
Beskyttede naturtyper	Dette tema viser de områder med beskyttede naturtyper (§3), som kommunerne har dataansvaret for. Naturbeskyttelsesloven værner naturtyperne mod ændringer i deres naturtilstand. Ønsker ejeren at foretage ændringer i et beskyttet naturareal, skal man søge om dispensation hos kommunen. De beskyttede § 3-naturtyper inkluderer; eng, hede, mose, overdrev, strandeng, sø og vandløb.
Natura 2000 områder	Dette tema viser den geografiske dækning af de i alt 257 udlagte Natura 2000-områder. Natura 2000-områder består af fuglebeskyttelses- områder, habitatområder og ramsarområder. Natura 2000-områderne er et netværk af beskyttede naturområder i EU, og har til formål at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Inden for de udpegede områder gælder særlige retningslinjer for at behandle planer og projekter, herunder ansøgninger om tilladelse mv., der kan påvirke Natura 2000-områder.
Stationer med okkermålinger	Dette tema viser vandløbsstationer med okkermålinger indenfor perioden 2015-2024. Mere specifikt viser temaet hvilke stationer der har gennemsnitsværdier på over og under 0,5 mg/l (okker ferrojern). Temaet viser kun data fra ODA, men der kan foreligge anden data, som ikke er vist, der lokalt kan inddrages i vurderingen.
Boringer fra jupiter-DB	Temaet viser GEUS' registreringer af boringer, på land og i vand. Disse boringer inkluderer blandt andet; vandboringer og miljøboringer.
Vandløb med retningsangivelse, GeoDan- mark	Temaet viser både åbne og rørlagte vandløb, hvorpå retningen, som vandet løber, er markeret med pile.
Kulstof 2022 (Lavbundskort)	Temaet viser lavbundsjord med henholdsvis 6-12 % kulstof og mindst 12 % kulstof. Disse områder kan betragtes som områder med potentiale for etablering af vådområder til fordel for både næringsstoffjernelse og begrænsning af CO ₂ -udledning.
Kulstof 2022 3-6% tørv	Temaet viser jorde med 3-6% tørv, som kan indikere arealer til supplerende kulstofprøver.

VP3II - støttelag	
Afgræsning af vandområdedistrikt	Temaet viser afgrænsningen af de 4 vandområdedistrikter i Danmark, Jylland-Fyn, Sjælland, Bornholm og et internationalt vandområdedistrikt.
Afgræsning af hovedvandoplande	Temaet viser afgrænsningen af de 23 hovedvandoplande i Danmark.
Afgræsning. Vandløb	Temaet viser målsatte vandløb samt afgrænsning af delstrækninger. De viste vandløb er dem som indgår i den gældende vandplan.
Naturlige, kunstige og stærkt modificerede	Temaet viser vandløb, der karakteriseres som naturlige, kunstige eller stærkt modificerede. De kunstige og stærkt modificerede vandløb har en målsætning om godt økologiske potentiale.
Typologi for målsatte vandløb	Temaet viser typologien for vandløb. Denne er delt op i tre størrelser; små (1), mellem (2) og store (3) vandløb.
Miljømål. Samlet økologisk til- stand eller potentiale.	Temaet viser de miljømål for vandløbenes samlede økologiske tilstand eller potentiale.
Naturgivne forhold	Temaet viser vandområder, der er periodevis udtørrende, saltvandspåvirkede mv.
Ingen målsætning for fisk	Temaet viser de vandløb som ikke har en målsætning for fisk. Dette kan f.eks. skyldes at vandløbet udtørrer.
Samlet. Økologisk tilstand eller potentiale	Temaet viser den samlede økologiske tilstand eller det samlede økologiske potentiale for vandløb. Tilstanden i et givent vandområde dækker over tilstanden for flere kvalitetselementer. Det kvalitetselement, der har den dårligste tilstand, er udslagsgivende for den samlede tilstand (one out - all out).
Planter (DVPI). Økologisk tilstand eller potentiale	Temaet viser økologisk tilstand eller økologisk potentiale for kvalitetselementet planter i vandløb.
Fisk (DFFV). Økologisk tilstand eller potentiale	Temaet viser økologisk tilstand eller økologisk potentiale for kvalitetselementet planter i vandløb.
Smådyr (DVFI). Økologisk tilstand eller potentiale	Temaet viser økologisk tilstand eller økologisk potentiale for kvalitetselementet planter i vandløb.
Faunaklasse (DVFI)	Temaet viser de specifikke målte værdier for tilstanden for smådyr. Denne værdier ligger mellem 1 til 7.
Fysisk indeks (DFI)	Dette tema viser den fysiske indeks i målsatte vandområder. Vandområder, med et opland under 10 km ² , siges at have 50% sandsynlighed for at opnå målopfyldelse for smådyr (DVFI), hvis DFI er lig 0,41 eller over. Ligeledes ved et opland over 10 km ² , gælder samme sandsynlighed, ved en DFI lig 0,36 eller over.
Spærringer i vandløb	Temaet viser spærringer og rørlægninger i vandløb.
Spredt bebyggelse	Temaet viser beliggenhed af ukloakerede ejendomme.
Regnbetingede udledninger	Temaet viser udledningspunktet for regnbetingede udløb fra henholdsvis separatkloakerede eller fælleskloakerede områder i vandløb, sø eller hav.
Renseanlæg	Temaet viser udledningspunktet for kommunale og private renseanlæg større end 30 PE (personækvivalenter) i vandløb, søer eller kystvande.
Industrier	Temaet viser beliggenhed af særskilte udledninger fra industrier, afværgeanlæg m.m. og kølevandsudledninger (for nogle industrier kun angivet ved industriens placering).
Ferskvandsdambrug	Temaet viser udledningspunktet fra ferskvandsdambrug i vandløb, sø eller hav.

Udveksling af oplysninger	
Kommuneudveksling af oplysninger på vandområder	Temaet viser de vandområder, hvor på der har foregået kommunikation mellem kommuneprofiler.
Kommuneudveksling af oplysninger på vandområder med øvrige indsatser	Temaet viser de vandområder med øvrige indsatser, hvor på der har foregået kommunikation mellem kommuneprofiler.
Til print, indsatskort vist uden ID	
Vandområder - uden ID	Dette tema viser vandområder, som er vurderet til at have et strækningsbaseret indsatsbehov, hvortil der skal foreslås indsatser til gennemførelse for genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027. Temaet viser vandområder uden ID og er beregnet til print.
Øvrige Indsatser. Vandområder - uden ID	Dette tema viser de vandområder, hvortil der er indberettet øvrige indsatser. Dette tema er vist uden ID-labels, og er beregnet til print.
Download	
Kommunernes valgte indsatser for vand- områder samlet	Temaet viser de valgte indsatser for vandområder i samlet form. Disse temaer er beregnet til at downloade en oversigt over vandområder, de tilhørende informationer og indberetninger.
Kommunernes valgte øvrige indsatser for vandområder samlet	Temaet viser valgte øvrige indsatser for vandområder i samlet form. Disse temaer er beregnet til at downloade en oversigt over vandområder, de tilhørende informationer og indberetninger.

Ministeriet for Grøn Trepark
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø